

dikken rolronden bruinen staart ziet hij op het ijs liggen.

„Ik zie een staart vader,” zegt hij met gesmoorde stem.

„Dan toch geraakt,” zegt de jager zacht. „Pak jij nu den staart beet en trek daaraan,” beveelt de vader; „ik sta klaar.” De jongen, die al zoo oud is, dat hij ook al eens over de emotie's van Couperus e. a. heeft hooren praten, zal nu een heusche emotie doorleven. Bevende steekt hij de rechterhand over de brug en vat den warmen, dikken, harigen staart, doet één ruk en met een gil vliegt hij op en loopt weg — de otter kwam er uit! — De jager blijft echter stil staan en roept: „nog eens.” Weer gaat de jongen erheen, neemt weer de staart, trekt en trekt.... „Hij houdt vast,” roept hij, nu hij er geen beweging in kan krijgen. „Dan is hij dood,” zegt de jager en stapt naar de brug. Manhaftig stapt de jongen nu naast zijn vader op het ijs, pakt met hem

den langen staart en zij spannen hun krachten in, als trokken zij een paal uit den grond. Eindelijk laten de voorpooten van den otter, die in zijn doodstrijd zijn nagels diep in de kanten van den harden kleigrond sloeg los en zoowel vader als zoon zijn verschrikt nu ineens de otter naast hen op het ijs ligt. „Dat is een goeie,” zegt de jager en na zoo'n vangst gaat hij maar huiswaarts. De jongen krijgt ook dit vrachtje op zijn rug en had hij toen een kiek-

toestel gehad, hij zou u nu hier hebben laten zien, hoe hij huiswaarts keerde; een roode zakdoek om den dikken nek van het monster gebonden, draagt hij zijn buit op den rug, terwijl de staart hem over den weg nasleept. Trotsch als toen Hercules zijn Hydra had verslagen, stapt hij voort, hopende, dat de menschen hem nu maar zien zullen.

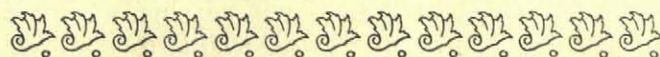
Nadat de otter één dag had thuis gehangen ten gerieve van de vele kijkers, werd hij in Rotterdam verkocht voor den prijs van acht gulden.

Onderweg vertelde vader zijn wakkeren zoon van de otters in het *Meertje van Rockanje*. Dat plasje water, waar geleerde geologen als Dr. Blink studeerden en niet konden oplossen het groote raadsel van de kalkafzetting, is op het eiland Voorne, door zijn otters een beroemdheid geworden! Een arbeider doodde in één winter volgens een bericht in de Brielsche Courant zeven otters, zonder een enkel wapen te gebruiken. Hij wist ze op het ijs te lokken, nam een gunstig oogenblik waar, om ze bij den langen staart te pakken, slingerde den otter een paar malen rond door de lucht en met een harden slag liet hij het dier op het ijs neerkomen, om den bewusteloze daarna af te maken. Een boer, wonende aan het Meertje, dat de laatste twee jaren nog beroemder is geworden, doordat geconstateerd is, dat de modder sterk zwavelhoudend is (die ook al gebruikt wordt voor modderbaden) vertelde mij verleden jaar, toen ik aan het Meertje zat te droomen, over het vulcanisme van de aarde, van zijn dochttertje, dat een twintigtal jaren geleden tegen wil en dank speelde met een otter in een rietsloot, uitkomende op het Meertje. 's Morgens om elf uur hoorden de graandorschers in de schuur een kind van vijf jaar gillen in een rietsloot achter den boomgaard, waar het op het ijs speelde. De dorschers loopen verschrikt toe en zien

het dochttertje van hun baas een otter afwerend, die het kind bijna tegen het ijs gooit. Met moeite werd het kind uit haar neteligen toestand gered en de otter met hooivorken en dorschvlegels afgemaakt. De boer moest mij nog even vertellen, of het Meertje 's winters overal dichtvriest en de man vertelde mij, dat in Betje's kelder (de plaats, waar eenmaal een engelachtig meisje van dien naam verdronk), altijd enkele ronde plaatsen openblijven. „Maar het is daar ook zoo diep, mijnheer”, zei hij. — Nog lang bleef ik aan het Meertje zitten peinzen, las boeken over vulcanisme en dacht: „zou het zoo zijn?” — Wie zegt het mij? En is ons land niet genegen nog eenmaal proeven te laten nemen?

Bloemendaal, Augustus 1904.

M. VRIJ.

IETS OVER VINVISSCHEN.

⚡ Tot de niet-alledaagsche dingen, die een natuurliefhebber zoo al te zien krijgt, behoort zeker wel het gezicht van eenen heuschen walvisch. Dezer dagen konden wij in Den Helder zoo'n groot zoogdier zien en wel die soort van walvisch, welke zich van de baleinwalvisch onderscheidt door het bezit van een rugvin, en daarom vinvisch wordt genoemd.

Dat was een nieuwtje:

„Half Nieuwediep
stroomde leeg

En Huisduinen's
oevers zwollen.”

Reeds in het begin van November had men op de „Wodan”, het vaartuig, dat voor het onderzoek der Noordzee gebruikt wordt, beesten gezien, die door de bemanning met den naam van „Noordkapers” werden betiteld. Noordkapers echter zijn walvissen, verwant aan de bekende Groenlandsche walvissen, maar leven zuidelijker 't Is niet waarschijnlijk, dat het deze geweest zijn, want zij komen bijna nooit in onze streken. Later zag men meer van die groote dieren, waarschijnlijk de scholen haring achterna. 13 November stootte de „Wodan” op het lijk van een vinvisch en daar de kapitein, vanwege de staat waarin hij verkeerde, hem niet geschikt achtte mee te nemen, werd hem zijn staart afgehaakt en naar Maassluis gebracht.

Dezelfde kolossus zonder staart werd hier drijvende gevonden en op 't strand voor anker gelegd. De lengte bedroeg 16½ M. met den staart was hij dus ongeveer 18 M. geweest. De bovenkaak was gebroken en lag plat neer, de tong, dik en gezwollen, werd er uitgesneden. Ook zijn balein was hij al kwijt.

Eenige dagen later werd hij onder minder aangenamen geur gesloopt en de koper is nu zelf hier bezig om het spek te smelten.

Nu iets over vinvissen in 't algemeen.

Zij maken de grootste dieren van de aarde uit. Hunne lengte kan tot 30 M. bedragen. Reeds bij de geboorte zijn zij 7 M. lang (flink ontwikkelde jongelui!).

Vroeger meende men, dat alle Noordelijke vinvissen één soort vertegenwoordigden. Thans kent men er vier. De onze was *Balaenoptera physalus*. Een paar andere zijn *B. acutorostrata*, de dwergvinvisch, waarvan 20 December 1862 een wijfje bij Amsterdam in het IJ strandde en een in 1837 tusschen Ostende en de Zeeuwsche kust, en *Megaptera boops*.

Voorne'sche Otterjagers.

Dit dier, zooals zijn naam aanduidt, heeft lange vinnen en knobbels op zijn kop.

Vinvischen zijn rank van gestalte. Een goed onderscheidingsmiddel is de lengte der borstvinnen, die $\frac{1}{7}$ tot $\frac{1}{11}$ deel van de geheele lichaamslengte haalt. De rugvin is klein, de staart horizontaal en kan snel bewogen worden, zoodat ze een respectable vaart kunnen loopen. Dan ziet men van den mondrand tot het midden van den buik overlangsche, zwarte huidgroeven loopen. Eertijds dacht men, dat het dier die uit kon zetten en zoo zijn volume vergrooten, wat echter niet waar gebleken is.

De vinvisch.

De kleur varieert nog al. De onze (*B. physalus*) was bovenaan glanzig donkerzwart onderaan porceleinwit, hoewel de opperhuid er in lappen bij hing. Het spuitgat en de oogen waren ook wel te zien, althans het linkeroog.

De vinvischen voeden zich met visch, liefst haring, doch zij zullen zich ook wel eens met plankton moeten behelpen (het kleine goed, b.v. walvischaas (*Clio*) in 't algemeen al wat geene eigen beweging heeft; kwallen zou men er ook nog toe kunnen rekenen).

Zij bewonen de binnen of dicht bij den Poolcirkel gelegen zeeën.

Door zijne woestheid en onrustigheid, ook doordat zijne speklaag dun en zijn balein kort is, is de vinvisch lang met rust gelaten. Tegenwoordig echter wordt hij wel gejaagd en vindt men traankokerijen op New-Foundland, de Faroëreilanden, IJsland en in Noorwegen, die Balaenoptera's sloopen. En geen wonder, de echte baleinwallen, de Groenlandsche en de Noordkapers, zijn nagenoeg uitgestorven. Als men bedenkt, dat alleen de Hollanders in 300 jaar 600,000 van die beesten vingen, zegge 2000 per jaar, dan is dat te begrijpen.

Hier volgen eenige opgaven van aan onze kust gestrande vinvischen naar Prof. Schlegel, mij door de heeren Redeke en Van Breemen verstrekt.

1494, Egmond aan Zee, 150 voet.

1500, Juli, en 1520 April (soort?)

1547, Hollandsche kust (bij Rijcop?)

1682, een wijfje in de Bruinjeskreek bij St. Annaland \pm 50 voet. De kaken van dit dier hebben meer dan 100 jaar te Bruinisse in de kerk gehangen, nu bestaan ze niet meer.

1765, December, op Texel (70 voet, soort?).

1791, 18 November, tusschen Zandvoort en Wijk aan Zee (52 voet, soort?).

1811, 31 Augustus, levend een in de Gouwzee bij Monnikendam.

1826, 5 April, bij Wijk aan Zee. In persoon heeft Prof. Schlegel dit dier bezocht en er eene uitgebreide verhandeling over geschreven. Uit die verhandeling is de bijgaande teekening van *B. physalus* overgenomen en ontleenen wij het volgende:

„Het scheen in een nog zeer goeden toestand te zijn, men bespeurde geene uiterlijke teekenen van verrotting, maar slechts beschadigingen, teweeggebracht door den moedwil der nieuwsgierigen, die zwarte opperhuid op verschillende plaatsen opengereten hadden, of door de messen der Invalide-Groenlandsvaarders, die de begeerte niet hadden kunnen weerstaan om het spek te peilen!”

1829, Zeeuwsche kust.

1835, 17 September, Wijk aan Zee.

1840, Mond der Maas.

1841, 9 December, Katwijk aan Zee.

1849, 8 November, op Borkum.

1851, 22 November, Vlieland.

1856, 17 December, op Texel.

Nauwkeurige opgaven van 1856 tot nu ontbreken. Wel weet ik, dat een jaar of 8 geleden bij Loosduinen en Callants-oog vinvischen zijn gestrand, en dan 16 November 1904 hier.

Eenige gevallen uitgezonderd komen de strandingen in 't laatst van 't jaar voor. Dan komen de dieren ook op de scholen haring af, die in October, November van het Noorden der Noordzee naar het Zuiden trekken.

Helder, November 1904.

CARL DENKER.

LYCOPODIUM ANNOTINUM.

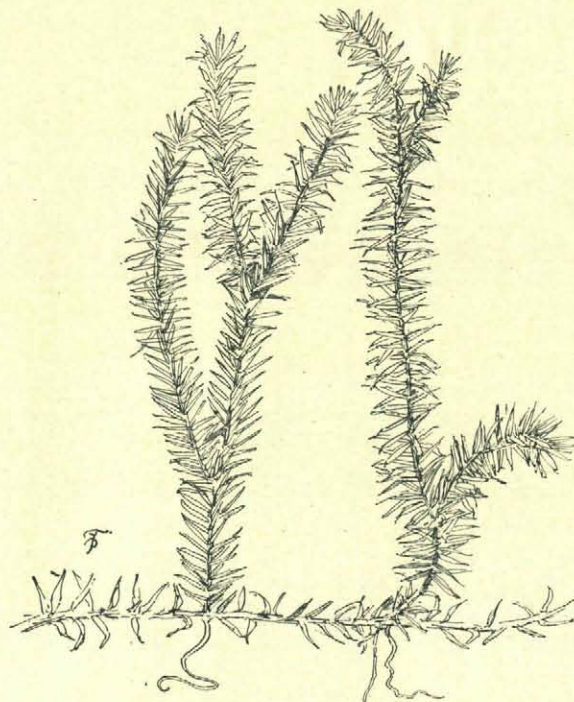
Deze voor ons land nieuwe indigeen is omstreeks half Juli door mij op eenigen afstand van Beetsterzwaag gevonden. Onder leiding van Dr. Goethart hadden daar excursies plaats terwille van de plantenkaartjes en werd door verschillende groepen het terrein stelselmatig afgezocht. Welk een nut het werk der plantenkaartjes heeft (nl. het nauwkeurig stelselmatig onderzoeken van een streek en het daardoor krijgen van een goed overzicht der plantengroei) is hier dan ook ten volle bewaarheid. Want juist door een plaats, waar men meenen zou zeker zijn niets te zullen vinden, is onze flora met een mooie plant verrijkt.

Den vorm heeft zij eenigszing van *Lycopodium Selago*, maar ook met *L. clavatum* bestaat overeenkomst.

Duidelijkheidshalve laat ik hier de kenmerken van beiden zooals zij in de Flora van Garecke beschreven staan, volgen.

Lycopodium Selago.

Stengel oprecht, ästig. Blätter 8 zeil. abstehend dachziegelmäßig linealisch-lanzettlich, zugespitzt rauh. Früchte einzeln, blattwinkelständig. Feuchte, waldige und felsige Orte, alte Baumwurzeln, sehr zerstreut. Juli—Aug.

Lycopodium annotinum.